

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Utvärdering socioekonomisk resursfördelning

Förslag till beslut

Redovisningen av uppdraget godkänns

Sammanfattning

Analysen av den socioekonomiska resursfördelningen i Region Gotlands grundskolor visar att modellen i huvudsak fungerar som avsett när det gäller att fördela resurser efter behov. Skolor med större socioekonomiska utmaningar tilldelas genomgående mer resurser per elev, vilket ligger i linje med modellens kompensatoriska syfte.

Samtidigt visar analysen att sambandet mellan tilldelade resurser och skolresultat är svagt. Variationer i resursnivå förklarar endast i begränsad utsträckning skillnader i skolors prestation i relation till deras förutsättningar. Även om ökade resurser i vissa fall sammanfaller med förbättrade resultat, framträder inget stabilt eller systematiskt mönster över tid.

Vidare visar analysen att skillnader i resultat mellan skolor, när hänsyn tas till elevsammansättning och gruppstorlek, inte har minskat under perioden 2018–2025. Tvärtom kvarstår variationer mellan skolor och har i vissa fall ökat under senare år, vilket innebär att skolor med liknande förutsättningar inte uppnår likvärdiga resultat.

Sammantaget indikerar resultaten att den socioekonomiska resursfördelningen är träffsäker i sin konstruktion, men att den i sig inte är tillräcklig för att utjämna skillnader i skolresultat, vilket visar att variationen mellan skolor inte kan förklaras enbart av resursfördelningen.

Ärendebeskrivning

I Analysrapport 2025 konstateras att det saknas en systematisk uppföljning av hur den socioekonomiska resurstilldelningen påverkat skolresultaten i Region Gotlands grundskolor. Samtidigt visar den senaste elevprognosen att antalet elever förväntas minska under de kommande tio åren, vilket innebär minskade intäkter till verksamheten.

Mot bakgrund av ett förändrat demografiskt läge och ökade ekonomiska utmaningar finns ett behov av att analysera hur nuvarande resursfördelningsmodell fungerar i relation till grundskolans kompensatoriska uppdrag. En ökad kunskap om sambandet mellan socioekonomisk tilldelning

och elevers resultat behövs för att kunna bedöma modellens träffsäkerhet och dess bidrag till likvärdig utbildning.

Region Gotlands grundskolor tillämpar sedan 2018 Statistiska centralbyråns riksmode­ll för socioekonomisk resursfördelning, där faktorer såsom vårdnadshavares utbildningsnivå, inkomst och migrationsbakgrund vägs in i syfte att fördela resurser efter behov. Någon samlad uppföljning av modellens påverkan på skolresultaten har dock inte tidigare genomförts.

I Analysrapport 2025 föreslås därför åtgärden att genomföra en utvärdering av den socioekonomiska resurstilldelningen. Den föreslagna åtgärden har därefter formulerats som ett uppdrag från barn- och utbildningsnämnden.

Den genomförda analysen omfattar perioden 2018–2025 och har genomförts på skolenhetsnivå med fokus på årskurs 6 och 9. För varje skola har uppgifter om socioekonomisk tilldelning, socioekonomiskt index samt centrala resultatmått sammanställts.

Analysen har genomförts i flera steg. Inledningsvis har tilldelningen analyserats i relation till skolornas socioekonomiska förutsättningar för att bedöma om resurser fördelas i enlighet med behov. Därefter har sambandet mellan socioekonomiska förutsättningar och skolresultat analyserats för att uppskatta ett förväntat resultat per skola. Skillnaden mellan faktiskt och förväntat resultat har beräknats för att identifiera variationer mellan skolor, vilka därefter analyserats i relation till resurstilldelningen.

Avslutningsvis har utvecklingen över tid analyserats, både avseende resultat och resurser samt spridningen i resultat mellan skolor. Analysen ger därmed ett samlat underlag för att bedöma i vilken utsträckning resurser fördelas efter behov, om tilldelade resurser kan kopplas till variationer i resultat samt hur skillnader mellan skolor har utvecklats över tid.

Bedömning

Den genomförda utvärderingen visar att den socioekonomiska resursfördelningsmodellen i huvudsak är träffsäker i sin konstruktion, genom att resurser i större utsträckning tilldelas skolor med större socioekonomiska utmaningar.

Samtidigt framträder inget tydligt eller stabilt samband mellan tilldelade resurser och skolors resultat när hänsyn tas till skillnader i elevsammansättning och gruppstorlek. Variationer i resursnivå samvarierar endast i begränsad utsträckning med variationer i resultat, och något systematiskt samband mellan förändringar i resurser och förändringar i resultat kan inte identifieras över tid.

Analysen visar vidare att skillnader i resultat mellan skolor kvarstår under perioden, även efter justering för elevsammansättning och gruppstorlek. Spridningen i resultat mellan skolor har inte minskat, vilket innebär att skillnader mellan skolor kvarstår även över tid.

Sammantaget innebär detta att resursfördelningen fungerar i enlighet med sin intention att rikta resurser efter behov, men att den i sig inte förklarar variationer i skolresultat eller kvarstående skillnader mellan skolor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen Region Gotland 2026-05-05
Rapport utvärdering socioekonomisk resursfördelning

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Jimmy Söderström
Ekonomichef UAF